

BOZOK ÜNİVERSİTESİ YANGIN ÖNLEME VE SÖNDÜRME YÖNERGESİ

I. BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

AMAÇ

Madde 1

Yönergenin amacı, Bozok Üniversitesinin idari ve akademik tüm birimlerine ait binaların yangına karşı korunması, yangınların önlenmesi, can ve mal kaybının azaltılması konusunda alınması gereken önlemler ile bu önlemlerin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

KAPSAM

Madde 2

- Bozok Üniversitesi'ndeki her türlü yapı, bina, tesis ile açık ve kapalı alan işletmelerinde alınacak yangın önleme ve söndürme tedbirlerini,
- Yangının ısı, duman, zehirleyici gaz, boğucu gaz ve panik sebebiyle can ve mal güvenliği bakımından yol açabileceği tehlikeleri en aza indirebilmek için, yapı, bina, tesis ve işletmelerin, çalışma ofisleri, depo ve arşivlerin tasarım, yapım, kullanım, bakım ve işletim esaslarını kapsar.

DAYANAK

Madde 3

Bu Yönerge, 26.07.2002 tarih ve 24827 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin 137. maddesine ve 14.02.1985 tarihli ve 3152 sayılı İç İşleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 33. maddesi ve 13.12.1983 tarihli ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskân Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 30/A Maddesi ile 09.06.1958 tarihli ve 7126 sayılı "Sivil Savunma Kanununun" Ek 9. maddesi gereğince hazırlanan, Bakanlar Kururlunun 2007/12937 Sayılı kararı ile yürürlüğe konan "Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik" in 136. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

GÖREV, YETKİ, SORUMLULUK

Madde 4

Bu yönerge hükümlerinin uygulanmasından birimlerin yöneticileri sorumludur.

GENEL SORUMLULUK VE YASAKLAR

Madde 5

Bu yönergenin uygulanmasında genel sorumluluk ve yasaklar aşağıda belirtilmiştir:

- Yangın haber verme:** Herhangi bir yerde kontrol dışı ateş yandığını veya dumanını görenlerin bunu doğru tarif ederek itfaiyeye haber vermesi zorunludur.
- Park yasağı:** Araçların, itfaiye araçlarının geçişini zorlaştırıcı şekilde park edilmesi, yollara sergi vb. açılarak yolun kapatılması yasaktır.
- Söndürme malzemelerine müdahale:** Her türlü yangın söndürme tesisat ve cihazlarını bozmak, karıştırmak, kırmak veya kullanılmayacak hale getirmek yasaktır.

d) Açıkta ateş yakmak: Belirlenen yerler dışında ateş yakmak yasaktır. Atıkların yakılması gerektiğinde ilgililerin nezaretinde, gerekli tedbirler alınarak yapılmalıdır. Kâğıt, plastik gibi kolay yanıcı maddeler ile sigara izmaritlerinin kapalı mekânlara, kapı önlerine, ormanlık alanlara dökülmesi yasaktır.

e) Bina önünü açık bulundurmak: Yangına müdahaleyi kolaylaştırmak bakımından, yapıların ana girişi ve civarında itfaiye araçlarının rahatlıkla yanaşmasını temine yönelik “park yasağı” konulur ve bu husus trafik levha ve işaretleriyle gösterilir.

f) İhbar telefonu: Telefonların üzerinde kırmızı zemin üzerine fosforlu sarı veya beyaz renkte “110” yazılması zorunludur.

g) Yangın söndürücü cihaz ve tesisler: Binalardaki sabit ve seyyar yangın söndürme cihazı ve tesisatını bozmak, kırmak, sökmek, içine yabancı maddeler koymak, bozuk halde tutmak, her ne suretle olursa olsun yangın musluklarının önünü kapatmak itfaiyenin geçişini güçleştirecek şekilde araç park etmek, bina önüne ip çekmek, sergi kurdukmak yasaktır. Yangın söndürücü tesis ve malzeme, amacı dışında kullanılamaz.

h) İtfaiye emrine girmek: Binada yangın çıkması halinde olaya müdahale eden bina sorumluları, mahalli itfaiye teşkilatı amirinin olay yerine gelmesinden itibaren onun emrine girerler ve kendisine her konuda yardım etmek zorundadırlar.

i) İtfaiye ile işbirliği: Olay yerinde bulunan herkes itfaiye ekiplerinin görevlerini yerine getirmesine yardımcı olurlar ve çalışmasını güçleştirici davranışlarda bulunmazlar.

II. BÖLÜM EKİPLERİN KURULUŞU, GÖREVLERİ VE ÇALIŞMA ESASLARI

EKİPLERİN KURULUŞU

Madde 6

50 kişiden fazla insan bulunan her türlü yapı, bina ve tesislerde aşağıdaki ekipler oluşturulur:

- a) Söndürme ekibi
- b) Kurtarma ekibi
- c) Koruma ekibi
- d) İlk yardım ekibi

Ekipler, yönergeyi yürütmekle görevlendirilen birim yöneticilerinin belirleyeceği ihtiyaca göre kurulur. Söndürme ve kurtarma ekipleri en az 3'er, koruma ve ilk yardım ekipleri ise en az 2'şer kişiden oluşur. Kurumda sivil savunma servisleri kurulmuşsa, söz konusu ekiplerin görevleri bu servislerce de yürütülebilir.

Her ekipte bir ekip başı bulunur. Ekip başı, aynı zamanda yönergeyi uygulamakla görevli yöneticinin yardımcısıdır.

EKİPLERİN GÖREVLERİ

Madde 7

Ekiplerin görevleri aşağıda belirtilmiştir:

- a) **Söndürme ekibi:** Binada çıkacak yangına derhal müdahale ederek söndürmek ve genişlemesine mani olmak.
- b) **Kurtarma ekibi:** Yangın vukuunda can ve mal kurtarma işlerini yürütmek,
- c) **Koruma ekibi:** Kurtarma ekibince kurtarılan eşya ve evrakı korumak, yangın nedeniyle ortaya çıkması muhtemel panik ve kargaşayı önlemek,

d) İlk yardım ekibi: Yangın nedeniyle yaralanan veya hastalanan kişilere ilk yardım yapmak.

EKİPLERİN ÇALIŞMA ESASLARI

Madde 8

Ekiplerin birbirleriyle işbirliği yapmaları ve karşılıklı yardımlaşmalarda bulunmaları esastır.

Ekiplerin yangın anında sevk ve idaresi, itfaiye gelinceye kadar yönergeyi uygulamakla görevli yönetici veya yardımcılara aittir. Bu süre içinde ekipler, amirlerinden emir alırlar. İtfaiye gelince, söndürme ve kurtarma ekipleri derhal itfaiye amirinin emrine girerler.

Yangınlara müdahale etmek için malzemeler kullanılabilir durumda bulundurulmalıdır. Kullanım amacına göre, mahalli itfaiye teşkilatının ve Sivil Savunma Müdürlüğünün görüşü alınarak gerekli ise gaz maskesi, teneffüs cihazı, yedek hortum, lans, hidrat anahtarı ve benzeri malzemeler bulundurulur. Araç gereç ve malzemenin bakımı ve korunması, yönergeyi uygulamakla görevli yöneticinin sorumluluğu altında görevliler tarafından yapılır.

Yangın ihbarını alan yangına karşı mücadele ekipleri, kendilerine ait araç-gereçleri alarak derhal olay yerine hareket ederler. Olay yerinde;

a) Söndürme ekipleri: Yangın yerinin, alt, üst ve yanlarındaki odalarda gereken tertibatı alır, yangını söndürmeye ve genişlemesini önlemeye çalışırlar.

b) Kurtarma ekipleri: Varsa önce canlıları kurtarırlar, daha sonra yangında ilk kurtarılacak evrak, dosya ve diğer eşyayı diğer bulunanların yardımı ile büro görevlilerinin nezareti altında çuval ve torbalar, bina yetkililerinin lüzum görmesi halinde binanın henüz yanma tehlikesi olmayan kısımlara taşınır. Yanan binanın tamamen boşaltılmasına olay yerine gelen itfaiye amirinin emriyle başlanır.

c) Koruma ekipleri: Boşaltılan eşya ve evrakı, güvenlik güçleri ve bina yetkililerinin, göstereceği bir yerde muhafaza altına alınır ve yangın söndürüldükten sonra o binanın ilgililerine teslim ederler.

d) İlk yardım ekipleri: Yangında yaralanan veya hastalananlar için ilk yardım hizmeti verirler.

Yangın müdahale ekiplerinin sayısı, isim ve görev yerleri, ihtiyaç duyulacak araç-gereç ve malzemenin cins ve miktarı, söndürme araçlarının kullanım usulleri, eğitim ve bakım hususları, nöbet hizmetleri ile gerek görülecek diğer hususlar bu yönerge esas alınarak ayrıca düzenlenir.

III. BÖLÜM

TAŞINABİLİR SÖNDÜRME TÜPLERİ VE YANGIN TÜRLERİ

SÖNDÜRME TÜPLERİ

Madde 9

Söndürme tüplerinin sayısı mekânlarda var olan durum ve risklere göre belirlenir. Her bağımsız bölüm için en az 1 adet olmak üzere 200m² taban alanı için 1 adet ilave edilerek uygun tipte 6kg'lık yangın söndürücü bulundurulması esas alınarak; A Sınıfı (odun, kâğıt) yangın çıkması muhtemel yerlerde çok maksatlı Kuru Kimyevi Tozlu (KKT) veya sulu, B Sınıfı (Gazyağı, Benzin) yangın çıkması muhtemel yerlerde Kuru Kimyevi Tozlu (KKT), Karbondioksitli (CO₂) veya köpüklü, C Sınıfı (Tüp gaz, Havagazı) yangın çıkması

muhtemel yerlerde Kuru Kimyevi tozlu (KKT) veya Karbondioksitli (CO2), D Sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde Kuru Metal Tozlu söndürme cihazı bulundurulacaktır.

Otopark, depo, tesisat daireleri ve benzeri yerlerde ayrıca tekerlekli tip söndürme cihazı bulundurulur.

Söndürme tüpleri dışarıya doğru, geçiş boşluklarının yakınına ve dengeli dağıtılarak görülebilecek şekilde işaretlenerek her durumda kolayca girilebilir yerlere yerleştirilir.

Taşınabilir söndürme tüpleri için, söndürücünün duvara bağlantı asma halkası duvardan kolaylıkla alınabilecek şekilde ve zeminden asma halkasına uzaklığı yaklaşık 90 cm'yi aşmayacak şekilde montaj yapılır.

Bütün arabalı yangın söndürücüler TS 11749-EN 1866 kalite belgeli olacak ve diğer taşınabilir yangın söndürme tüpleri TS 862-EN 3 kalite belgeli olacaktır.

Bütün yangın söndürücülerin periyodik kontrol ve bakımı TS 11748 standardına göre yapılacaktır. Söndürücülerin bakımını yapan üretici veya servis firmaları Sanayi ve Ticaret Bakanlığının dolun ve servis yeterlilik belgesine sahip olmalıdır. Servis veren firmalardan yetki belgeleri istenmelidir.

Binalara konulacak yangın söndürme tüplerinin cins, miktar ve yerlerinin belirlenmesi konusunda mahalli Sivil Savunma Müdürlüğü ve itfaiye teşkilatının görüşü alınır.

YANGIN TÜRLERİ

Madde 10

Yangın türü, yangının yanmakta olan maddeye göre çeşididir ve dört sınıfa ayrılır:

- a)** A sınıfı yangınlar, yanıcı katı maddeler yangınıdır. Odun, kömür, kâğıt, ot, dokümanlar, plastikler gibi madde yangınları bu sınıfa girer.
- b)** B sınıfı yangınlar, yanıcı sıvı maddeler yangınıdır. Benzin, benzol, makine yağları, laklar, yağlı boyalar, katran, asfalt gibi madde yangınları bu sınıfa girer.
- c)** C sınıfı yangınlar, yanıcı gaz maddeler yangınıdır. Metan, propan, bütan sıvılaştırılmış petrol gazı (SPG) asetilen, havagazı, hidrojen gibi gaz yangınları bu sınıfa girer.
- d)** D sınıfı yangınlar, lityum, sodyum, potasyum alüminyum, magnezyum gibi yanabilen hafif ve aktif metallere, radyoaktif maddeler yangınıdır.

IV. BÖLÜM

YANGIN GÜVENLİĞİ SORUMLULUĞU YANGIN GÜVENLİĞİ SORUMLUSU

Madde 11

Yangın Güvenliğinden birimlerin yöneticileri sorumludur.

Çalışma saatleri içinde görevli sayısına ve o birim yöneticisinin takdirine göre binanın her katı ve tamamı için görevliler arasından yangın güvenliği sorumlusu seçilir. Sorumlu çalışma saatleri başlangıcından bitimine kadar sorumlu olduğu bölümde yangına karşı koruma önlemlerini kontrol etmek ve aldırarakla yükümlüdür.

Binalarda güvenlik görevlisi bulunması asıldır. Güvenlik görevlisi temin edilemeyen yerlerde;

a) Hizmetli sayısı 2'den fazla değil ise durum en yakın polis veya jandarma karakoluna bir yazı ile bildirilir ve binanın devriyeler tarafından sık sık kontrol edilmesi sağlanır.

b) Hizmetli sayısı 2'den fazla ise asıl görev aksatılmadan yürütülecekse hizmetliler sırayla gece nöbeti tutarlar, ertesi gün istirahat ederler. Nöbet izni nedeniyle asıl görevin aksamaması söz konusuysa ve hizmetli sayısı 5'i geçmiyorsa (a) bendine göre hareket edilir.

V.BÖLÜM

MUTFAK, ÇAYOCAKLARI, SOBALAR, BACALAR VE ÇATILAR

MUTFAK ve ÇAYOCAKLARI

Madde 12

Mutfak ve çay ocakları binanın diğer kısımlarından en az 120 dakika süreyle yangına dayanıklı bölmeler ile ayrılmış biçimde yapılır. Bölme olarak ahşap ve diğer kolay yanıcı maddeler kullanılmaz.

Mutfakların bodrumda olması ve gaz kullanılması durumunda havalandırma sistemleri yapılır. İkinci bir çıkış tesis edilmeden gaz kullanılması yasaktır.

SOBALAR ve BACALAR

Madde 13

Baca tesisatı TS 2165 VE TS 1481'deki esaslara uygun olmalıdır. Her kazan için tercihen ayrı bir baca kullanılacak, soba ve şofben boruları kazan bacalarına bağlanmayacaktır.

Sıvı ve katı yakıtlı kazanların bacalarının altında bir kurum temizleme menfezi bulunacak, yılda en az 2 kez yetkili kişilere temizlettirilecektir.

Isıtma aracı olarak soba kullanılan yerlerde, soba tahta ve boyalı kısımlara zarar vermeyecek şekilde altına metal kaplı tabla, mermer veya benzeri malzeme konularak kurulur. Taban beton ise bu önlem zaruri değildir.

Kullanım esnasında soba kapakları açık bırakılmaz, altında ve yanlarında odun, çıra, kömür, kibrit, benzin, gaz ve benzeri yanıcı ve parlayıcı madde bulundurulmaz. İçindeki ateş gerektiğinde kapaklı mangala alınır. Sobanın kullanılmadığı mevsimde kaldırılması gerekir. Sobanın kaldırılmadığı yerlerde, kapaklar açılmayacak şekilde telle bağlanır.

Odun ve kömür gibi yüksek oranda is bırakan yakıt kullanıldığı takdirde borular ayda bir, bacalar 2 ayda diğer yakıtlar kullanıldığında borular 2 ayda bir, bacalar 3 ayda bir temizlenir.

Baca temizliği mahallin itfaiye teşkilatı tarafından yapılır. Ancak bu konuda itfaiye teşkilatından aldığı izinle ve belediye encümeninin belirlediği fiyat tarifesi üzerinden faaliyet gösteren özel firmalar varsa, temizlik onlara da yaptırılabilir.

ÇATILAR

Madde 14

Çatılarda yangına karşı koruma gereçlerinden başka bir eşya yanıcı, patlayıcı madde bulundurulamaz.

Çatıya elektrik tesisatı çekilemez. Isıtma, soğutma, haberleşme ve iletişim alıcı, verici cihazlarının yerleştirilmesi zorunlu olduğu hallerde çatıya elektrikli cihazlar yerleştirmek gerekirse yangına karşı ilave tedbirler alınarak yetkili kişiler eliyle elektrik tesisatı çekilebilir.

Çatı giriş kapısı devamlı kapalı ve kilitli tutulur. Çatıya ilgili amirin izni ile çıkılabilir. Çatı araları periyodik olarak temizlenir.

VI. BÖLÜM

ELEKTRİK TESİSATI, ACİL DURUM AYDINLATILMASI, KAÇIŞ YOLLARI, KAÇIŞ MERDİVENLERİ

ELEKTRİK TESİSATI

Madde 15

Her türlü binada elektrik iç tesisatı, yürürlükte olan “Elektrik Tesisleri Yönetmeliği” ne uygun olarak tesis edilecektir.

Her türlü binada, elektrik iç tesisatına ilişkin kuvvetli akım kolon şeması bulunacak ve ana tabloya en yakın yerde camlı dolap içinde muhafaza edilecektir.

ACİL DURUM AYDINLATILMASI

Madde 16

Kaçış yolları her zaman aydınlatılmış durumda olacaktır. Acil durum aydınlatması kullanılan aydınlatma üniteleri normal aydınlatma mevcut iken aydınlatma yapmayan tipte seçildikleri takdirde, normal kaçış yolu aydınlatması kesildiğinde otomatik olarak devreye girecek şekilde tesis edilecektir.

Acil durum aydınlatma sistemi şehir şebekesi veya benzeri bir dış elektrik beslemesinin kesilmesi, yangın, deprem gibi nedenlerle bina ya da yapının elektrik enerjisinin güvenlik amacıyla kesilmesi durumunda otomatik olarak devreye girerek yeterli aydınlatma sağlayacak şekilde düzenlenecektir.

KAÇIŞ YOLLARI, KAÇIŞ MERDİVENLERİ

Madde17

İnsanlar tarafından kullanılmak üzere tasarlanan her yapı, yangın ya da acil durumlarda kullanıcıların hızla kaçışlarını sağlayacak yeterli acil durum çıkışlarıyla donatılacaktır.

Herhangi bir yapının içinde serbest kaçışları engellemek için çıkışlara veya kapılara (acil çıkış kapıları, yangın merdivenleri) kilit, sürgü takılmayacaktır. Zihinsel özürülerin bulunduğu yerlerde, yetkili personeli sürekli görev başında olan ve yangın ya da diğer acil durumlarda kullanıcıları nakledecek yeterli olanakları bulunan yerlerde kilitli kullanılmasına izin verilecektir.

Her çıkış açık-seçik görünecek, ayrıca çıkışa götüren yol bedensel ve zihinsel açıdan sağlıklı her kullanıcının herhangi bir noktadan kaçacağı doğrultuyu kolayca anlayacağı biçimde açık-seçik görünür olacaktır. Bir yangın durumunda kullanıcıların yanlışlıkla çıkmaz alanlara girmemeleri ve kullanılan odalardan, mekânlardan geçmek zorunda olmaksızın bir çıkışa ya da çıkışlara doğrudan erişilmesi sağlanacaktır.

VII. BÖLÜM KAZAN DAİRELERİ, YAKIT DEPOLARI

KAZAN DAİRELERİ

Madde 18

Kazan dairesinin TS 1257, TS 2192 ve TS 2736 standartlarına uygun olması gerekir.

Kazan dairesinde en az 1 adet 6kg'lık çok maksatlı kuru kimyasal tozlu yangın söndürme cihazı ve büyük kazan dairelerinde en az 1 adet yangın dolabı bulundurulmalıdır.

Sıvı yakıt kullanan kazan dairelerinde yakıt tankları yangından korunmuş bağımsız bir bölümde olacaktır.

Kazan Dairesinde sıvılaştırılmış petrol gazı kullanılması durumunda bu gazları algılayacak gaz dedektörleri kullanılacaktır.

YAKIT DEPOLARI

Madde 19

Akaryakıt depoları, yangına dayanıklı bölmelerle korunmuş bir hacme yerleştirilmelidir. Yakıt tankları TS 2192 ve TS 712'ye göre hesaplanır ve yerleştirilir.

Akaryakıt depoları merdiven boşluğuna, mutfak, banyo, teras, balkon gibi yerlere konulamaz.

Kalorifer yakıtı, aşağıdaki şekil ve miktarda depolandırılır:

- a) 1.000 litreye kadar, bodrumda varil içinde,
- b) 3.000 litreye kadar, bodrumda sızıntısız saç kaplarda,
- c) 12.000 litreye kadar, yangına 120 dakika dayanıklı kâgir sızıntısız saç depolarında; sızıntısız yer altı ve yerüstü tanklarında
- d) 50.000 litreye kadar, yer altı ve yerüstü tanklarında
- e) Stok ihtiyacının 50.000 litreden fazla olması halinde, yakıt tankları, meskûn mahalden ayrı bağımsız bir binaya yerleştirilir.
- f) 10.000 litreden büyük akaryakıt depoları, statik elektriğe karşı topraklanır.

Kat kaloriferi tesisatı bulunan veya gazyağı kullanılan binalarda en az 1 adet 6kg'lık kuru A,B,C tozlu en yangın söndürücü cihazı bulundurulmalıdır.

VIII. BÖLÜM EĞİTİM VE TATBİKAT

EĞİTİM VE TATBİKAT

Madde 20

Oluşturulan ekiplerin personeli, ilgili birim yöneticisinin sorumluluğunda, yangından korunma, yangının söndürülmesi, can ve mal kurtarma ile ilk yardım faaliyetleri ve itfaiye ile işbirliği ve organizasyon sağlanması konularında, gerekirse mahalli itfaiye ve Sivil Savunma teşkilatlarından yararlanılarak eğitilir ve yapılan tatbikatlarda bilgi ve becerileri arttırılır. Ayrıca bütün görevliler ve koruma personeli binadaki yangın söndürme aletlerinin nasıl kullanacağı ve en kısa zamanda itfaiyeye nasıl ulaşılacağı konularında tatbiki eğitimden geçirilir.

IX. BÖLÜM

ÇEŞİTLİ VE SON HÜKÜMLER

MEVZUAT HÜKÜMLERİ

Madde 21

Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, Bakanlar Kurulunun 19.12.2007 tarih ve 2007/12937 sayılı kararı ile yürürlüğe konulan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik” ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

YÜRÜRLÜK

Madde 22

Bu yönerge Bozok Üniversitesi Senatosu’nda kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

Madde 23

Bu yönerge hükümlerini Bozok Üniversitesi Rektörü yürütür.